

Název diplomové práce: Analýza důsledků aplikace zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

Autorka: Petra Vodenková

posudek oponenta

Téma své práce autorka vymezuje vhodně a jasně. Vybírá si konkrétní situaci, kterou hodlá podrobit analýze. Důvod volby tématu je také jasný, dobře je zdůvodněn i zamýšlený postup jeho zpracování. Oceňuji využití metody stromu problémů ve vztahu k vymezení tématu práce, musím zde však upozornit na nesprávně znázorněné vztahy mezi příčinami a centrálním problémem: vztahy zde nesměřují od příčin k centrálnímu problému, což schématu ubírá na významu.

Teoretická východiska jsou vzhledem k tématu práce zvolena celkem vhodně. Kladem celé práce je její grafické a formální zpracování, z formálního hlediska mám výhradu pouze k místy chybějícím odkazům, zejména když autorka rozebírá legislativní předpisy a zákony.

Celkově však práce působí velmi rozporuplným dojmem. Zatímco úvodním kapitolám není třeba mnoho vytýkat, zcela naopak je to v případě kapitol 5 – 7. Problém se začne projevovat již ve čtvrté kapitole, v níž autorka přistupuje k představení zákona č. 108/2006 Sb. Představuje témata, kterých se týká, nastiňuje otázky, které hodlá v práci dále řešit. Kapitulu uzavírá tvrzením, že největším problémem ve vztahu k příspěvku na péči je skutečnost, že prostředky na něj vynaložené nejsou (oproti původním očekáváním) uživateli investovány (zpět) do systému sociálních služeb. Čtenář tedy přirozeně začne očekávat, že v následujících kapitolách se zmíněnému problému a nastíněným otázkám bude autorka nadále věnovat, odpovídat na ně a vyvozovat patřičné důsledky. To se ale bohužel nestane.

Druhou polovinou a hlavně poslední třetinou práce jakoby autorka negovala vše, co se jí v první části podařilo. Autorka totiž žádnou analýzu neprovádí. Namísto zodpovídání otázek a rozpracování problému (který pouze zmiňuje, ale ničím nedokazuje), začne z ničeho nic představovat situaci v Karlovarském kraji. Zhodnocení situace na konkrétním příkladu by sice mohlo být dobrým krokem, kdyby však byla zhodnocena situace adekvátní tématu práce i vymezenému problému. Namísto toho jsou však v následujících kapitolách předložena data, která o problému, kterému se má práce věnovat, nevypovídají téměř nic. Zdá se, jakoby autorka chtěla v této části práce využít všechny možné přehledy, které se jí podařilo získat, aniž by se zamýšlela nad tím, jaký mají pro její práci význam. K čemu slouží např. přehledy o složení obyvatel karlovarského kraje podle pohlaví a věku? K čemu údaje o dožití? Výrazným omylem ve vztahu k tématu práce je pak téměř závěrečný přehled počtu pracovních neschopností vzniklých pro nemoc a úraz (str. 82). Důvod zařazení tohoto přehledu (stejně jako je to v případě mnoha jiných) zůstává nevysvětlen. Autorka využití přehledů většinou nijak nekomentuje, pouze se stručně vyjadřuje k údajům či počtům, které jsou v nich uvedené. A platí to bohužel i v případě přehledů, které by pro její práci mohly být (teoreticky) užitečné...

Kapitoly 5 a 6 jsou tedy ve skutečnosti pouhým popisem stavu sociálních služeb v Karlovarském kraji založeném na prezentování počtů všeho možného – závislých osob v jednotlivých okresech, vyplacených finančních prostředků – údajů, které pro samotnou práci nemají význam. O analýze zde nemůže být řeč. Není ani jasná metodologie, kterou autorka užívá. Konkrétní příklady:

- výsledkem „analýzy“ jednoho z uvedených přehledů je, že největší objem finančních prostředků ve formě příspěvku na péči je vyplacen v okrese Cheb. Jak toto konstatování souvisí s tématem práce? Může vůbec o něčem vypovídat, když autorka

nezkoumá objem vyplacených prostředků ve vztahu k počtu obyvatel jednotlivých okresů?

- Na str. 71 autorka hodnotí práci inspektorů sledujících kvalitu služeb. Stanovuje počty zařízení, která podle jejího úsudku nesplnila či do různé míry splnila standardy kvality. Údaje a jakékoliv podklady, na základě nichž ke svým závěrům dospěla, však v práci zcela chybí. Není tak vůbec jasné, co přesně a na základě čeho vlastně hodnotila.

Na základě užitých přehledů a „svých závěrů“ autorka přistupuje v sedmé kapitole k hodnocení kvality poskytování služeb v Karlovarském kraji. Ve skutečnosti ale opět „hodnotí“ pouze objem rozdělených finančních prostředků nebo představuje programy, v rámci kterých jsou finance rozdělovány. Analýza, která by přinesla odpověď na jakoukoliv otázku, která souvisí s problémy užívání příspěvku na péči, zcela chybí, stejně jako jakékoliv hodnocení poskytovatelů služeb, uživatelů či odborníků.

Překvapující jsou samotné závěry práce: na základě údajů o situaci v Karlovarském kraji autorka přistupuje ke zobecnění „výsledků analýzy“ na národní úroveň. Zmiňuje např. tyto problémy: nedostatečné propojení komunitního plánování se střednědobým, horší dostupnost služeb v menších městech a na venkově, nedostatky v legislativě a ve standardech kvality služeb. Všechno jsou to témata, která v samotném jádru práce nebyla v podstatě vůbec zmiňována, nenavazují nijak ani na samotné téma práce. Závěr práce proto pozbývá jakoukoliv výpovědní hodnotu, tvrzení v něm uvedená jsou naprosto neopodstatněná vzhledem ke způsobu zpracování předchozích kapitol, nejasnostem v užití metodologických postupů a i vzhledem k v podstatě nulovému zpracování a využití nalezených dat.

Autorka si sice vybrala nosné téma a poměrně dobře definovala problém, kterému se v práci chce věnovat, závěrečná třetina práce ale způsobem zpracování, obsahem i předloženými výsledky nejuje kvality předchozí části a snižuje celkovou úroveň práce natolik, že tato v celkovém pohledu nesplňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Autorce doporučuji práci přepracovat a pak teprve přistoupit k obhajobě. V této podobě práci k obhajobě nedoporučuji.

V Praze 16. 6. 2010

Mgr. Vladimíra Tomášková